Після конфіскати — другий наклад.

Ч. 154 (10.537). Львів, середа 15. липня 1925 Почтову належитість оплачено гуртом. Рік XLIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10, II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Гол. Редактор приймає від 1—2 год. передпол. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·20 зл. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр. Чехословаччині 30 ч. к. Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл. Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
Ціна одного примірника 17 сот.

Українське національно-демократичне Обєднання до Українського Громадянства.

Українська Громадо!

УНДО обстоюватиме й розбудовуватиме одноцільний український національний фронт, змагаючи до культурної, економічної і політичної уніфікації української нації.

У практичній діяльности УНДО організуватиме селянські, робітничі і міщанські маси з метою перетворити їх на політично свідомі та економічно сильні й незалежні соціяльні групи. З тією метою УНДО, обстоюючи в принципі приватну власність, буде боротися за перехід землі в руки нашого селянства, особливо в руки малоземельного й безземельного, без дальшого відшкодування — уважаючи, що селянські маси своєю, майже безвідплатною працею на протязі століть, вже давно заплатили за великовласницьку землю. Поруч з тим УНДО велику вагу кластиме на поширення кооперативного руху і на створення міцних основ під українську кооперативну організацію як головного засобу економічного подвигнення українського населення.

З тією самою метою УНДО буде змагати до привернення містам на українській національній території їх природного національного характеру, кладучи здобуття торговлі і промислу українським елементом в основу своєї діяльности.

З тією метою УНДО буде боротися за збереження дотеперішних здобутків робітничої кляси, за їх утвердження, поширення та за здобуття нових. Одним словом: УНДО буде боротися за економічне й культурне розкріпощення та подвигнення українського народу.

Вступаючи в нову добу громадянської діяльности, в добу праці, організації і боротьби, переводячи обєднання всіх активних сил нашого народу, закликає всіх громадян стати організованою лавою під прапором обєднання.

— Всі ті, що глядять з курних хат, з чужинецьких фабрик і ремісничих варстатів, взивають нас стати плечем об плече, грудь при груди, рука в руку до спільної боротьби за правду, добро і справедливість. Ми глибоко переконані, що треба сильно бажати, працювати в обєднаній громаді при взаїмній вирозумілости й допомозі,

Ідучи на службу свому народові, закликаємо всіх до тієї служби під кличем: В праці й боротьбі здобудемо право своє!

У Львові, 12. липня 1925.

За Центральний Комітет У.Н.Д.О.:

Д-р Дмитро Левицький
голова.

Сен. Михайло Черкавський, о. Дамян Лопатинський, Д-р Олександер Марітчак, Гринь Тершаковець, Д-р Корнило Троян
заступники голови.

Володимир Целевич
генеральний секретар.

Михайло Струтинський
заст. генеральн. секретаря.

Red. czas. „Diło" we Lwowie. Pr. 51/25. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny orzeki na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, jako Trybunał Prasowy we Lwowie, że treść artykułu, umieszczonego w czasopiśmie „Diło" Nr. 150 (10.451) z dnia 10. lipca 1925 w artykułach następujących pod tytułem: „Renumeracji urjadnyków w ministerstwi skarbu" w ustępie po słowach: 8 tysiacz zolotych... do konca artykułu i b) całego artykułu z tytułem: ... mieszczonego na stronie 3 w rubryce 3 po słowach: na sudowu dorohu wiera czamiona ad a) zbrodni z § 65 a) ustawy karnej, ad b) przekroczenia z § 298 ustawy karnej uznał dokonaną 10. lipca 1925 konfiskatę za uprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu wydał w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydał nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1863 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 i grzywnę do 400 zł. p. Lwów dnia 10. lipca 1925 r.

Hawel.

Звідомлення зі Зїзду в справі обєднання.

В суботу 11. липня ц. р. Ширший Народній Комітет при співучасти представників УПНР. і нац. групи Парляментарної Репрезентації та делєгатів 49 повітів затвердив плятформу, на основі якої УНТП. (оба крила), УПНР. і нац. група Парл. Репрезентації злилися в одну партію, яка приняла назву Українське Національно-Демократичне Обєднання. Година 9-та рано. Це останній акт ширшої управи УНТП. Саля засідань заповняється битком діячами з краю.

За президіяльним столом появляється голова уступаючого Народнього Комітету през. д-р Ів. Голубович і в глибоко продуманій промові отвирає наради. Говорить про двоплітнє розбиття нашого політичного життя, його причини і наслідки, вкінці про необхідність консолідації. „Ми пережили період вагань і пошукувань нових шляхів. Що всі ми робили це чесно і в добрій вірі — найкращий доказ те, що сьогодня тут зійшлися ми для остаточного оформлення великого діла: консолідації національного табору, поставлення підвалин під могутню організацію — „Українське Національно-Демократичне Обєднання".

През. д-р Голубович реферує вислід нарад Обєднуючої Комісії і закликує до вибору президії Зїзду.

Головою Зїзду вибрано сен. М. Черкавського, заступниками Гр. Тершаківця і о. Степ. Онишкевича, секретарями В. Целевича і Мих. Струтинського.

М. Струтинський відчитує плятформу Обєднання, яку зібрані приймають без дискусії. Вона-ж — вислід праці Обєднуючої Комісії, в якій були заступлені представники всіх чотирох угрупувань.

Опісля переведено вибори установ партії.

На внесок Комісії до Центрального Комітету УНДО. вибрані:

1) д-р Баран Степан, 2) д-р Біляк Степан, 3) д-р Волошин Михайло, 4) Галущинський Михайло, 5) д-р Говикович Альфред, 6) Голубович Ісидор, 7) Ґресяк Василь, 8) д-р Загайкевич Володимир, 9) сенатор Карпінський Олександер, 10) посол Козубський Борис, 11) Кузьмин Микола, 12) о. Куницький Леонтій, 13) д-р Куровець Іван, 14) д-р Марітчак Олександер, 15) Мудрий Василь, 16) д-р Левицький Дмитро, 17) д-р Левицький Кость, 18) Лішнинський Іван, 19) о. Лопатинський Дамян, 20) Остап Луцький, 21) д-р Юлій Олесницький, 22) о. Онишкевич Степан, 23) д-р Охримович Володимир, 24) інж. Павликовський Юліян, 25) Паліїв Дмитро, 26) д-р Пирогів Микола, 27) о. Садовський Володимир Помет, 28) д-р Селезінка Ярослав, 29) Стефанівський Михайло, 30) о. Стефанович Олександер, 31) ред. Струтинський Михайло, 32) Тершаковець Гринь, 33) д-р Троян Корнило, 34) пос. Хруцький Сергій, 35) Целевич Володимир, 36) Черкавський Михайло, 37) Черкавський Олекса. Крім вичислених до ЦК. входить один представник молоді, та одна представниця жіноцтва. ЦК. має право кооптувати трьох членів.

До Народнього Комітету (ширшої управи УНДО) вибрано 113 членів.

З уряду входять до Народнього Комітету голови повітових організацій.

Головою УНДО вибрано д-ра Дмитра Левицького.

Коротка, річева політична дискусія над точками маніфесту, в якій забирають голос: д-р Т. Ваньо, о. прал. Л. Куницький, д-р І. Сохацький, Лев Петрушевич, д-р Ст. Витвицький, д-р Ф. Евин, о. Т. Савойка, Гр. Тершаковець, М. Струтинський, Ол. Гладишовський, О. Луцький. Головну увагу бесідники присвячують справі відношення до Рад. України.

Доконечне зредаґування маніфесту передається редакційній комісії, до якої вибирається: д-ра В. Охримовича, ред. В. Мудрого, ред. Ф. Федорцева, В. Целевича і ред. М. Струтинського.

Передполудневий порядок денний вичерпаний.

Голос забирає голова УНДО — д-р Д. Левицький. Дякує за вибір і закликає до співучасти у відповідальній праці всіх присутніх. „Тільки збірним зусиллям цілої суспільности зможемо побороти лихоліття, яке переживаємо. Провід тільки тоді зуміє виконати вложені на нього обовязки, коли його ініціятива в кожній справі находитиме широкий відгомін на місцях, коли в будівлю нашої будівлі діячі на місцях покладуть якнайбільшу суму праці і доброї волі. І ще одно: передумовою успіху нашого Обєднання: атмосфера взаїмного довіря, ґрунтовне виполення ворожнеч особистих і групових. В цім напрямі зроблено перші кроки далекосяглого характеру. Хай живе УНДО".

На вступі пополудневих нарад голова Зїзду подав звідомлення з конститууючого засідання ЦК.

Заступниками голови Обєднання вибрані: сен. М. Черкавський, д-р Ол. Марітчак, о. Д. Лопатинський, Гр. Тершаковець і д-р Корнил Троян; ген. секретар: Вол. Целевич, його заступник: М. Струтинський.

Опісля виголошено отсі реферати: В. Целевич — організаційний, М. Галущинський — освітний, О. Луцький — економічний. Після дискусії, в якій довші промови виголосили о. прал. Куницький і Гр. Тершаковець, уряжуючий заступник голови — о. Ст. Онишкевич о год. 6-тій короткою промовою закрив наради.

Під обухом „святоґо декадентизму".

(Докінчення.)

II. Атмосфера і її наслідки.

Ось і самі „неґативні" плоди довголітньої енерґічної праці еп. Хомишина. Але є й „позитивні" плоди,

Їх ядро становлять всі послання та брошури Хомишина, його проповіди, реколєкції, промови до питомців і т. ин. З них витворилася в станиславівській епархії атмосфера, якій еп. Хомишин полишить своє імя,

Не було на світі такого князя, хоч би був і „юродивий", котрого ідеольоґією не переймалися би бодай деякі підлизники. Ось саме тому станиславівська атмосфера для нашого народу така трійлива. Її-ж репрезентує князь Церкви, і вона здобуває чимраз більше жертв то через засліплення, то через примушення. Чимраз більше намножується між священиками таких типів, котрі.

За такого треба вважати перемиського еп. Коциловського, котрий своє епископство завдячує еп. Хомишинові (через кілька літ був він професором богословії в Станиславові). Він, наслідуючи еп. Х., як тільки став епископом, так само став воювати зі своєю капітулою і помітує нею донині; посварився з цілим перемиським громадянством:

Таким типом є др. Авк. Бойчук, ректор дух. семинарії в Станиславові, молодик, котрий виписує до поважних людей і до ріжних редакцій безчесні, штубацько-батярські листи — во імя вищого „освячення св. Духом". Таким є о. Смеречинський, парох-старушок, який у целібаті бачить початок і конець евангелія, і що неділі й свята проповідує тільки про целібат (хоч сам жонатий!), а до заграничних часописів дописує, що властивою причиною російської революції є те, що російське духовенство є жонате...

Целібат! Ось це та „перла", яку еп. Хомишин окупив більш як двацятилітньою своєю працею. Проти канонів нашої Церкви, проти волі цілого духовенства й народу „епископ" перевів целібат у своїй дієцезії. Ба, навіть потягнув за собою перемиського епископа, і як здавалося, навіть Митрополита. „Хомишинізм" завис над цілою нашою уніятською церквою. Звідти і повстав такий переляк і таке оґірчення в нашій суспільности з приводу целібату. Ми не були призвичаєні до того, щоби муж такої міри й таких засад, як Митрополит Шептицький, підтюпцював

й щоби пожертвував себе ad maiorem gloriam „хомишинізму"... Митрополит, як можна було сподіватися, зрозумів поло-

Б. НІЧЛАВКО. 4)

„Синичка".

(Продовження.)

За селом по дорозі до ліса Синичка всунула тихенько свою ручку під паху Микольцеві і легенько притулилася до нього. Говорила притишеним акцентом про свою самоту, про нудьгу, про тугу... Відтак випитувалася Микольця про його життя, про пляни на майбутнє. Микольцьо говорив мало. Раз тому, що не знав, як і про що з панною говорити, бо у товаристві панночок досі майже не бував, а ще так сам-на-сам в чотири очі... По друге, горівка і вино шуміли в його голові, а безпосередня близькість дівочого тіла, жар, що бив з нього і через легеньку тонісеньку літню суконку пашів, горячий віддих, палкі очі — все це разом викликало у здорового, кровистого, примітивного парубка такий настрій, що не будь Синичка панна учителька, але так собі сільська дівчина, Микольцьо знав би, що треба казати, та супроти панни він був ще несмілий.

В ліску посідали обоє на травиці. Синичка взяла долоню Микольця і стала ворожити:

— Буде довго жити, тепер має якісь гризоти, але це минеться. Він подібний до мами, а син подібний до мами буде щасливий; треба тільки слухати маминих порад. Тут недалеко є дівчина, що щиро кохає його, одначе він не бачить нього, а вона не сміє сказати йому це... Якби побрався з нею — жде їх велике щастя...

І розсміялася. — Ха, ха, ха! А що? Я не казала, що ви мусите мати якусь любов! Ой, Микольцю, Микольцю, так негарно таїтися!

Заглянула йому у вічі і далі сміялася. Не випускала його долоні, навпаки: стискала і гладила... Разом зі своїми руками поставила собі на подолок... Замовкла... Задумалася... Зітхнула... Потім так ніби не хотячи, оперла своє плече об його груди. Ще раз зітхнула... Прижмурила очі... І легенько, ледви примітно, підсміхнулася, так, що білі зубки ледви-ледви визирали зпоміж уст червоних як півонія. Головка хилилася щораз близше до його лиця, так близько, що він мусів поцілувати румяне личко...

Тоді Синичка правою рукою обняла його попід бороду і відповіла довгим поцілунком просто на Микольцеві губи... — Ти мій, мій коханий. — Прошепотіла і тулилася до нього цілим тілом. Ще раз поцілувала, поглянула просто у вічі і піднялася... Ходім, Микольцю! Пізно...

По тім вечорі Микольцьо занадився до Синички, як медвідь до меду. Трохи не щодня відвідував учительку. Як була погода, ходили у лісок, як падав дощ, просиджували дома до пізної-пізної ночі.

Так минало літо. Вже й копи зникли з поля, зазеленіла озимина...

Епископ налягав на Микольця, щоби святився в целібаті; мамуня на саму згадку про це плакала, аж волосся рвала собі з голови; а Микольцьо стояв на перехрестю і сам не знав, що робити? Родинних інстинктів у нього не було, але не було також ніяких амбіцій, ані апетитів на карієру. Його мрія: виґідне, супокійне, достатне життя. Женячка ані не стояла на перешкоді тому ідеалові, ані не була засобом до його досягнення. І тому Микольцьо не міг рішитися...

Трапилося, що якось необережно вибалакався з тим перед Синичкою... Ой-ой!

— Як би знаття, то краще було відкусити собі язик, ніж ляпнути таку дурницю!

Личко Синички перемінилося в грудку вапна, губи посиніли, в очах станули іскри.

— Що? Що-о? Що-оо ти сказав? Ти смієш думати про целібат?! Ти маєш право про це думати?!! А я що? Твоя наложниця, чи дівка з вулиці?... Як тобі захочується целібату — то чого ліз до мене? Щож то я просилася, чи накидалася тобі? Яке невидальце! Таких як ти кожної хвилі можу мати півкопи!... Але як заманив, піддурив і звів мене, як цілий світ вже говорить про нас, як навіть інспектор робив уже мені закиди, тепер, як я почулася матірю твоєї дитини, тепер ти хочеш кинути мене і святитися в целібаті?!... Го-го! Мій паничу, до цього вже я не допущу! До самого митрополита поїду і все розповім. Зобачимо, чи схотять святити такого драба! А як і те не поможе, то клянуся на все, що тебе положу трупом і себе. Мені однако по тій ганьбі, яку ти заподіяв, життя вже не буде, але і ти не будеш жити. Почекай! Синичка потрафить проучити тебе, чи маєш ти право знущатися над самітною, невинною, недосвідченою дівчиною! Збаламутити і кинути?

Синичка бігала нервово по кімнаті, кидала об стіл, що під руки попало, прискакувала Микольцеві до очей; парскала як кітка, плювала як малпа...

Микольцьо кілька разів пробував сказати щось на своє оправдання, але не міг дійти до слова. Виглядав як курка захоплена градом у чистім полі...

Тепер Синичка нагло змінила тактику. Приступила до Микольця, стала навколішки, обняла Микольцеві ноги, головку зложила на його колінах і зайшлася довгим плачем...

— Бідна, я нещасна, як скошена лелія, як зломана рожа, як розтоптана незабудька...

По хвилині підвелася, обіруч обняла Микольцеву шию і стала пропадущим жогом цілувати його лице, очі, уста...

(Продовження буде.)

...ня. Але в Станиславові тріюмф: страйкуючі питомці скапітулювали. Це[illegible]т уратований! Це нішо, що характери питомців деправуються своїми присягами проти целібату і на целібат — головне: що целібат уратований! Від 1920 р., відколи еп. Хомишин проголосив офіціяльний целібат, були вже чотири сецесії питомців. Розуміється, що й остання сецесія не буде останньою. При першій кращій нагоді питомці знов протестуватимуть проти целібату.

Навчений досвідом, що питомці-діякони не страйкують, „епископ" саме тепер висвячує всіх питомців III. року на діяконів, а тих, що на II. році, на піддіяконів. Так асекурується проти евентуальної нової сецесії питомців! В своїм „Листі до духов." пише епископ, що целібат, це найлучший пробний камінь покликання до стану священичого. Тому два роки на перший рік вступило 43 кандидатів, а по скінченім першім році осталося тільки 15. Гантого року шкільного було на першім році 35, а лишилось тільки 18 (стр. 7). Алеж при останній сецесії показалося, що й ті питомці, котрі остаточно (не маючи инакшого виходу) зголилися на целібат, по щирости в душі не хочуть целібату, — а „епископ" їх чим боржій ловить, щоби ще раз не втікли... Дійсним „пробним каменем" для „епископа" є манія, а не що инше.

Коли призадуматися над поведінкою еп. Хомишина, то так і пригадується той перевізник Руданського, котрий на середині ріки вихрещував жидів, загрожуючи їм, що їх потопить, як-що не вихрестяться; а коли їх вихрестив, то зараз їх топив, щоби на березі не відрекалися хресту.

Наприкінці [illegible]одно до повіження. Еп. Хомишин звичайно лютиться, що „непокликані" люде забирають голос у церкві й важуться критикувати „поступовання епископа". Після його рецепти священики й вірні мають тільки „слухати епископа" завсіди і всюди. Але нехай би собі цей „епископ" пригадав, скільки то католицьких епископів Рим усунув саме на підставі критики священиків і світських людей. Яким правом ми важимося критикувати епископа Хомишина? Правом самооборони, правом здорового розуму й моральних почувань. Це природне право, яке praecedit усяким позитивним правам, чи вони називаються „епископськими" чи інакше. На жаль, природні права дуже часто бувають придушені. Певна річ, що наш нарід вже давно був би сповнив задушевну мрію епископа Хомишина, який буцім то радше хоче пасти [illegible] вівці в иншому народі, вніж... (Алеж тоді „епископ" певно був би дуже смиренний, бо він перед сильним тільки втікати вміє — „до Відня"!).

„Кулацька" земельна реформа.

Соймова промова посла С. Маківки, виголошена дня 25. червня ц. р. підчас обговорювання закону про земельну реформу, осадництво та парцеляцію.

(Докінчення.*)

Щодо ґрунтів мертвої руки то незалежно від віроісповідання вони мусять бути розпарцельовані, але не можна робити це так, як передбачує закон. Що значать слова „згідно з конкордатом?" Значать, що не лише не будуть розпарцельовані, але ще треба буде до них додати кількадесять тисяч гект. для вдоволення апетитів римсько-католицького духовенства. Як відомо, конкордат передбачує для кожного епископа 180 гект., для пароха від 15—30. для кожної капітули 180 гект. Усіх католицьких епископств передбачує 24, капітул 24, семинарій 24, парохій 6564, дочерних костелів 510 і 150 манастирів. Коли всі ці інституції одержать наділи, згідно з конкордатом, а католицьке духовенство — добуде їх, то треба буде на це 199.125 гект. землі. А що католицький костел має нині управної ріллі 132.645 гект. — то треба буде йому додати ще 66.480. Гарна парцеляція! Отже з неї селянство

не тільки не скористає, але ще втратить.

Кілька слів про православну церкву. Я не є прихильником, щоби землі лишились при парохіях, годжусь, щоби вони були розпарцельовані. Закон передбачує, що майно православної церкви підлягає парцеляції, за опінією дотичної церковної влади. Законно такої згоди ще не знаємо. Ясно, що в нинішних обставинах митрополит Діонісій підпише все, чого лише захоче уряд, але треба тямити, що майно православної церкви не є майном зверхної влади цієї церкви — це-ж майно тих парохій і тих членів, що творять церкву. І тому треба його розпарцелювати між малоземельне та безземельне населення дотичної православної парохії. (О. Ількрів: *Не вся земля лишиться при парохії!*) Пощо вам, отче, землі? Як вам не стане грошей — дістанете напевно якусь концесію (о. Ільків: *Православний не дістане*). Але покищо ви, отче, користаєте.

Дотеперішну парцеляцію і наділи церковних земель та будинків польським осадникам та римо-католицьким священикам, православне населення, українське та білоруське,

вважає насильством і нарушенням міжнародніх договорів та конституції.

Цього насильства ми не признаємо ніколи.

Вповні недоцільним є закон про т. зв. земельні невжитки. Господарства з 5 гектарами — як це вийшло би зі статистики — не є розвязкою земельної реформи. Єдиною розвязкою є вивласнення всіх земельних маєтків: приватної власности і державного майна, публичного, церковного та манастирського, зелишаючи звичайним спільним селянським господарствам не більш як 40 гект. І то тільки тоді, коли вони самі працюють на ріллі, а для господарств з промислом 60 гектарів. (Пос. Дубанович: *Це ще не вистачить!*) Не для всіх, але більшість населення матиме варстат праці, а решта найде роботу в промислі. Таким шляхом придбаний запас землі міг би доповнити карлуваті господарства: до 15 гект. кращої землі і 25 гіршої. Так перебудований земельний устрій міг би дати позитивні вислідки. Твердження, що без фільварків обшарників упав би промисл — є безкритичне.

Так само відпадає друга теза, про яку кричить правиця, що радикальна реформа спричинить збільшення податків та знижку валюти. В нинішніх обставинах селянство є перетяжене податками значно більше як обшарники, ще й воно платить, а обшарники ні. Иде ще питання про те як передавати маєтки: за відшкодування, чи без нього. Більшість цієї палати є за відшкодуванням і инших називає демогогами, а сам спосіб відібрання землі називають грабунком, мабуть пересвідчені, що їх діди платили за землю. Тимчасом відомо, що хитрі люде в старовині

значну частину забрали цих обшарів самовільно,

а значну жертвували їм цісарі, королі та инші достойники. Завіщо-ж цей обшарник одержав землю дурно? Відповідь проста: за те, що держав темний нарід у послусі, за те, що нападав на инші краї, відбирав землі і займав їх. Селяне віками працювали на фільварках у користь обшарників. А з другого боку: в теперішних умовинах селянство находиться в такім економічнім стані, що не в силі заплатити за цю землю, але мусить жити і тому треба землю вивласнити без відшкодування. Коли це не буде так нині — буде завтра.

Щодо господарств, які є недалеко повітових міст, з доброю ріллею, вистачить їм 15 гектарів на добрий проживок більшої родини. У селах далеких від міст, при кепській комунікації та землі, треба господарства відповідно збільшити до 25 гект. Ми є за тим, щоби землю ділили селянські комітети і щоби селянин міг користуватись землею, одержавши її у спадщині. Сама льоґіка каже, що

землю має одержувати той, хто на ній живе.

Закон, який є твором сконсолідованої більшости, що складається з реакційно-клерикальної лівиці та імперіялістичної правиці від „Пяста" до П. П. С., хоче надавати землю: службі на фільварках та заслуженим жовнірам польської армії, аж доповнить карлуваті господарства. Тут виставляє свої кігті гидра імперіялізму. Ось і весь зміст земельної реформи. Закон хоче перевести грабунок місцевого українського населення на Волині, Холмщині, Підляші, Поліcю та Східній Галичині. Чи можна давати такі привілеї жовнірам, коли обовязком усіх громадян є боротьба за самостійність свого народу? Коли жовнір не в силі вже працювати, тоді його істнування повинні забезпечити инші закони. Стаття 49. виключає від пайків тих громадян, які були судово карані, чи як злочинці, чи як політичні. Людина не родиться злочинцем: злочинця виховує середовище та економічні обставини. Коли хтось відпокутував свою вину у вязниці, суспільність має обовязок сотворити йому умовини життя, щоби міг стати для неї корисним. Щодо політичних провин то вони не є злочинами. Кожна людина має право домагатись поправи свого істнування. Ясно, що якби Польська Республика була польською національною державою,

то такого параґрафу не було би.

Найбільше політичних вязнів є між Українцями та Білорусинами. У вязницях — ми є більшістю. Згаданий закон має на меті не дати землі нашому населенню. Пос. Строньскі каже, що „польскість кресів" спочиває в руках великих власників, а Вітос кричить, що це неправда, бо туди треба післати польських селян. А для нас це значить: як не києм, то довбнею. Знаємо, що цей закон землі нам не дасть. Знаємо, що український селянин дістане її щойно тоді, коли на своїх землях візьме в свої руки політичну владу.

З тих усіх причин голосуємо проти закону і ставимо внесок відкинути його, счеркнувши статтю і.

*) Гл. ч. 152.

Ось це мали ми відповісти польським газетам з приводу їх тиради про „понурі образи" і т. ин. в нашому народньому житті на підставі „ревеляцій" еп. Хомишина. А. В.

По широкому світі.

Анґлії загрожує величезний страйк вуглекопів. Урядові покищо не вдалось найти порозуміння з представниками робітництва.

У Мароккү почались спільні франко-еспанські воєнні операції. Англія відмовилась від інтервенції, заявляючи, що невтральність смуги в Танжері повинна бути ненарушна, тим більше, що їй не грозить ніяка безпосередня небезпека.

У Франції парлямент прийняв майже одноголосно новий фінансовий закон і скінчив свою працю в цій літній сесії.

З Москви до Пекіну приїхала експедиція з чотирох літаків під проводом німецького летуна Шмідта. Мета подорожі встановити постійний воздушний шлях: Льондон-Берлін-Кеніґсберґ-Москва-Урга Пекін.

В Югославії скінчились успішно переговори про урядову коаліцію, партія Радіча годиться з радикалами; сам Радіч кандидує на міністра.

В Еспанії арештовано революціонерів, які приготовляли широкий заговір на короля Альфонса.

З нових подій та ідей.

Унаслідження ґеніяльности.

(Виклад проф. д-ра К. Шаффера).

Професор університету в Будапешті і директор клініки нервів д-р Карло Шаффер одержав недавно нагороду тисячу пезетів від еспанської Академії Наук за свої відкриття на полі унаслідження нервових недуг і ствердження, що унаслідженні нервові недуги належать до одної і тої самої одноцільної групи недуг

Особливу увагу звернув проф. Шиффер на мозок генія. Він каже, що буденне життя доказує нам достаточно унаслідження талантів і духових здібностей. Унаслідження відбувається у той спосіб, що геній батька переходить звичайно на сина, а геній матері на доньку. Інколи буває й змішання талантів родичів. Шопенгауер є тої думки, що від батька унаслідкує дитина характер і волю, від матері духові здібности; а Меліюс знову твердить, що сини вдаються в батьків, доньки в мами.

А що в кождій людині прикмети батька і матері лучаться зі собою, можуть ті оба складники ділати на себе або відємно, гамуючо — або можуть творити причину нових комбінацій і сполук. Це видно дуже гарно на Гете. Гете походить — по батькові з промисловців, по матері зі старої, вченої родини вищої кляси громадянства. Бабуся Гете була дочкою родини Ліндгайнерів, з котрої цілий час виходили го мистці, то вчені люде. Геніяльність Гете треба пояснити лучбою чутєвих талантів матірнього боку з практично-систематичними здібностями лінії предків батька. Можна також на родині німецького генія замітити, що коли тільки мущина, який стоїть суспільно низше, бере собі за жінку особу з вищої суспільної кляси, тоді подружжа стає вихідною точкою розвою родини у краще.

На родині Гете видно те, що звичайно носить назву „контрасту унаслідження здібностей". Цей контраст проявився з боку батька у тзв. основних прикметах характеру, з боку матері у здиференційованих, вищих нахилах до мистецтва та науки.

Розмах, конечний при витворі генія, вимагає певного відновлення ядра й його матерії. Це видно теж на родині німецького генія. Цілком безплянова змішка подів і рас не служить витворові справжніх талантів, а радше є причиною появи псевдоталантів і хитких характерів.

Приглядаючись переносиням ріжних талантів у ріжних родинах, можна прийти до інтересних висновків. Одначе треба знати, що батьківська частина — у діяльнотічному значінні цього слова — є тою, що до неї належить все те, що належить до заховання попереднього; зате матірня частина є тою, що на ній полягає дальший розвій. Тому-то над батьківськими складниками беруть верх усе матірні. Влучність тої теви видно знову на родині Гете або на Наполеоні, про розум і бистрість його матери всім звісно.

Переносини музикальних талантів залежать від батька. У родині Баха переходив музикальний талант через пять поколінь з батька на сина. Біольогічно подібним є тут і математичний талант, що пр. бачимо на швайцарській рідні Берноццї, з котрої виходили математики і фізики через три генерації.

Сам геній з погляду продовжування існування непродуктивний по найбільшій части. Геніяльні люде не мають звичайно ніяких дітей або що найвище одно-двоє. Геній не тримається довго, вже поза третьою генерацією він завикає. Звичайно держиться він довше жіночої лінії; у мужеській гасне скоро.

Е. Я.

Чи Ви вже є членом Кооперативи „Рідна Школа"? Як ні, то впишіться негайно! Один уділ (пай) 5 зол., число уділів необмежене. Вписове 50 грошів. Заяви приступлення можна одержати в кождому Кружку У. П. Т. — Пишіть і посилайте гроші на адресу: Дирекція Кооперативи „Рідна Школа" Львів, Ринок, ч. 10. II. пов.

ОСТАННІ ВІСТИ.

Союз анґльо-японсько-американський.

Як доносять з Токіо, Анґлія, Японія і Амер. Зединені Держави заключили тайний союз в справі одностайного фронту в Китаю.

Ради в Шанґаю.

Південний кит. уряд в Шанґаю оголосив відповідним універсалом незалежність від Пекінського уряду. В тім універсалі вперше він називає себе урядом робітничо-селянських рад.

З судової салі.

Процес Корнгабера і тов. — за обманство і вимушування.

(Пятий день розправи).

Переслухання Микитина продовжується. По недільному відпочинку він робить краще враження. Приходить на салю з цілим пакетом паперів, на яких має позаписуване все те, що зізнає. При переслуханню він ними і користується.

Після конфронтації з Паньчишином у Львові він мав виїхати з підінспектором Пьонткевичом до Варшави але не виїхав. Чому — про це не каже. На протязі цілого листопада не зайшло нічого важного. В тому часі одержував гроші від Єгера і ком. поліції Савіцкого. Від Єгера одержав три рази по 50 зол., а від ком. Савіцкого одноразово 150 зол. Мешкав у тому часі дальі в Повільському готелю. В дома не міг мешкати, бо боявся помсти з боку комуністів. За готель платив по 5 зол. денно. Не диво проте, що недоставало йому грошей. За грішми звертався до Єгера раз безпосередно, раз через наречену, а раз листовно. У листі вказував на своє прикре моральне та матеріяльне положення і просив допомоги в грошах. На якій підставі давали йому гроші, чи у виді позички чи у виді подарунку, того він собі не пригадує.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Останнє число „Діла" сконфіскувала прокуратура за три великі уступи зі статті п. з. Під обухом „святого декадентизму".

— **Переслідування політичних вязнів у Бриґідках.** Свого часу писали ми про те, що у львівських Бриґідках почали політичні вязні голодівку з приводу нелюдського обходження з ними з боку тюремної сторожі, та з приводу трактування їх як звичайних уголовних злочинців. Тюремна управа не допускала до них тоді ґазет, не позволяла на бачення з родиною, терроризувала їх на проходах і т. и., що й було причиною голодівки. У цій справі внесено було в варшавському соймі інтерпеляцію. Міністерство зажадало виясненнь від тюремної адміністрації. Начальник тюрми Маєвскі, згляд-но його заступник Ґурскі уложили деклерацію, яка заперечувала усі порушені в інтерпеляції факти надужиття. Ту деклярацію давав політичним вязням до підпису п. Ґурскі, але в той спосіб, що не знайомив їх із її змістом. Вязні не дали на деклярацію своїх підписів, бо не знали її змісту. Та п. Ґурскі справи не залишив, а стягнув від кількох політичних вязнів підписи підступом. Коли ці довідалися, що підписали, то відкликали свої підписи, а инші політичні вязні категорично від підписів відмовилися та заявили, що вважають нечесну роботу п. Ґурского за провокацію. За те примінив п. Ґурскі до політичних вязнів цілий ряд репресій, як: а) позбавив їх права отримувати ґазети на протязі місяця, б) чотирох з них Райнделя, Габермана, Ерліха та Буха замкнув до темниці на шість днів, при чім заборонив їм одержувати на протязі того часу харчі зі світа. Все те пімста за те, що не віддалися його підступові та провокації. Начальник тюрми Маєвскі тепер недужий і всі обовязки виконує Ґурскі. Цікаво, кого належить тепер потягати до відповідальности за ті нові надужиття? А п. Ґурскі загрожує ще більшими репресіями.

— **Нинний дар.** Гімн. учитель Василь Волошинськуй з Ясбляя жертвував кружкові УПТ. в Яворові свою цінну бібліотеку з 5000 томів. У цій бібліотеці є чимало книжок бібліографічної рідкости та високої вартости. Кружок УПТ. приклала старань уладити бібліотеку як слід, щоби з неї могла користати гімназія й громадянство. П. Волошинському належиться за його дар щира подяка та признання.

— **Мілітаризації шкіл у С. Р. С. Р.** „Таймс" приносить вістку, що Рада Народних комісарів у Москві підготовляє декрет про обовязкове введення військового навчання у всіх вищих наукових заведеннях. Студенти мусітимуть щороку відбувати трохмісячну військову службу в касарні. Від осени слідуючого року намічене введення обовязкового навчання військових наук у середній школі.

— **Двійники.** Кажуть, що кожда людина має свого двійника. Для звичайних смертельників важко віднайти свого двійника. За те далеко легше віднайти свого двійника славним людям. У Франції наприклад виявилося, що до Сенатського Суду ходить що дня один адвокат дуже подібний до президента Думерґа. Спочатку мали його судові клієнти за самого президента і тому звсігди його поздоровляли та вставали зі своїх місць, коли він входив до суду. Нині той адвокат так привик до незаслужених виявів пошани, що ображується, якщо товпа судових клієнтів не встає зі своїх місць та не поздоровляє його низенько, коли він входить до судової ждальні. Еоріо може бачити самого себе у магазині Самарітен, де його двійник служить як інспектор у відділі домашнього господарства. Начальник інформаційного бюра до подробиць подібний до Пенлеве. Голова сенату де Сельв нині вже не має двійника, бо точка в точку подібний до нього маляр Жером недавно помер. Одначе слід замітити, що такі двійництва найбільше лучаються у Франції. Це мабуть звязане чи не з дегенерацією Французів.

— **Україніка.** Праський півофіційний орган міністра Бенеша „Прагер Прессе" приносить у 189 числі з дня 12. липня у відділі „Славіше Рундшау" під заголовком „Украіне" короткі, але точні інформації про Всеукраїнську Академію Наук у Києві, про українізацію і про кооперативні установи на Полтавщині. Крім цього приносить ще й коротку замітку про найновіші наукові публікації, що появилися друком у Празі накладом „Українського Громадського Комітету".

— **Перебудова залізничих шляхів, знищених виливами.** Які величезні шкоди мусіли спричинити виливи та повені нашому селянству та нашому рільництву взагалі, видно найкраще з того, що Польща мусить перебудовувати деякі залізничі шляхи в районі виливів у цілости. Найбільше потерпіли мости та насипи. На ціль перебудови тих шляхів примушена буде держава затягнути позичку на суму 10 міліонів золотих.

— **Іспит зрілости** в приватній учительській семинарії СС. Василіянок в Станиславові відбувся в часі від 1—5 липня ц. р. під проводом дир. Станислава Вербера. Свідоцтва зрілости одержали: Бородайкевич Дарія, Будилівська Юлія, Вітковицька Ірина, Герман Геня, Гординська Марія, Гошовська Марія, Гринкевич Дарія, Гуменюк Марія, Домбровська Анна, Дреслер Гертруда, Дубовицька Марія, Кімель Тауба, Ольшанівська Марія, Павлюк Надія, Піпперигова Анна, Провізон Тоня, Ракочій Целина, Салевич Ольга, Сокаль Гітель, Сороковська Левкадія, Сулима Дарія, Татунчак Осипа, Токарська Марія, Турчманович Іванна, Ульванська Наталя, Холовецька Людмила і Чорнодоля Олександра. 13(!) кандидаток репробовано, а 3 від іспиту відступили.

З листів до Редакції.

До нашої Редакції надійшло слідуюче письмо, яке містимо для цікавости заінтересованих:

Греко-кат. парохіяльний уряд ч. 216/925. — Дідушиці малі, 9. липня 1925. До Хвальної Дирекції Товариства „Достава" у Львові. Замовлений дзвін в „Доставі" ми одержали. З нього підписані, як також всі парохіяне вповні вдоволені, а його голос такий прекрасний та милозвучний, викінчення таке артистичне, що варта, щоби всі наші церкви як також і всі тоті Вп. Жертводавці, що хотять справити дзвін, замісць купувати гірший товар у покутних „дзвонарів", що накидуються зі своїми дзвонами, купували ліпший товар у своїй рідній інституції.

Гр.-кат. уряд парохіяльний у Дідушицях малих.

М. Цурковський, парох, — *Яким Приндa, Петро Собків* — церковні провізори.

ОПОВІСТКИ.

Український хор Д. Котка
у середу 15.VII. м. Угнів. 2150 19-?
у четвер 16.VII. м. Белз.
у пятницю 17.VII. м. Белз.
у суботу 18.VII. м. Кам'янка струм.
у неділю 19.VII. м. Радехів.

Український Театр під дир. І. Когутяка.
Скопе. — Саля магістрату.
Четвер 16.VII. „...".
Пятниця 17.VII. „Блакитний лис".
Субота 18.VII. „Сирітка Хася".
Синевідсько вижне, — Саля „Просвіти".
Середа 15.VII. „Маруся Богуславка".
51 3—3

Дрібні оголошення.

МОРЕЛІ заліщицькі (априкоси) висилаю в 5 кг. кошиках оплачено за післяплатою зол. 15, вишні зол. 10. — Н. Р... Заліщики. 46 2—3

ПРИСТІЙНИЙ мужчина, середніх літ, заможний і на добрім становищу, ожениться зі заможною вдовою. Ласкаві оголошення Т. Косар, Львів 1. poste restante. 4? 3—3

МОРЕЛІ, заліщицькі, вибирані, висилаю в 5 кг. кошиках оплачено за післяплатою зл. 15. Арон Венкерт, Заліщики. 52 3—1

ВСЧ. ОО., що одержали мою брошуру „Про що не говориться..." зволять присилати 1·50 зол., бо дохід призначено на церкву у Києві. О. М. Коритко, Хабів. 60 1—1

ХТО з учасників УГА. знає, що сталося з Дмитром Недошитком, з Ходачкова малого, пов. Тернопіль, котрий мав бути хорим в польовім 2/1 шпиталі девятої бриґади у Вінниці, зволить донести батькові Василеві Недошиткові в Ходачкові малім п. Борки великі. 60 1—2

ХТО знає про побут Павла Гірейчука, зволить звернутися на адресу: Мирослав Бабинський, Жеребки королівські п. Скалат. 57 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Подяка.

Вп. П. д-рові Осипові Гробельному, лікареві в Станиславові при вул. Голуховського ч. 25., складаю цею дорогою щиру подяку за вилічення мене з тяжкої недуги.

Павло Нерипневич, секретар станиславівського староства.

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає О. Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.